

Kulturutskottets betänkande 2020/21:KrU6

Kulturarvsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Utskottet hänvisar främst till insatser som redan är gjorda och till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om bl.a. förutsättningar för museernas verksamhet, de nationella minoriteternas kulturarv, tvärsektoriellt kulturmiljöarbete i staten samt skydd för Unescos världsarv.

I betänkandet finns 14 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och 6 särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 100 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden.....	9
Förutsättningar för museisektorns verksamhet	9
Skydd för utländska kulturföremål	11
Statligt stöd till vissa museer och verksamheter	12
Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar.....	15
Synliggörande av de nationella minoriteternas kulturarv	17
Skydd för Unescos världsarv	18
Det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen	19
Kulturmiljöfrågor	20
Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln	22
Motioner som bereds förenklat.....	23
Reservationer	29
1. Förutsättningar för museisektorns verksamhet, punkt 1 (M)	29
2. Förutsättningar för museisektorns verksamhet, punkt 1 (SD)	30
3. Skydd för utländska kulturföremål, punkt 2 (M)	31
4. Skydd för utländska kulturföremål, punkt 2 (L)	32
5. Statligt stöd till vissa museer och verksamheter, punkt 3 (KD).....	32
6. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar, punkt 4 (M).....	33
7. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar, punkt 4 (C)	34
8. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar, punkt 4 (V)	35
9. Synliggörande av de nationella minoriteternas kulturarv, punkt 5 (SD).....	36
10. Skydd för Unescos världsarv, punkt 6 (M).....	37
11. Skydd för Unescos världsarv, punkt 6 (KD).....	38
12. Det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen, punkt 7 (SD).....	39
13. Kulturmiljöfrågor, punkt 8 (SD).....	40
14. Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln, punkt 9 (V).....	41
Särskilda yttranden	43
1. Statligt stöd till vissa museer och verksamheter, punkt 3 (SD)	43
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (M).....	43
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (SD)	44
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (C).....	44
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (KD).....	44
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (L).....	44
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	45
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förutsättningar för museisektorns verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:799 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:844 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) och

2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

2. Skydd för utländska kulturföremål

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3249 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10 och

2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (L)

3. Statligt stöd till vissa museer och verksamheter

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:130 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD),

2020/21:279 av Magnus Oscarsson (KD),

2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 3 och 4,

2020/21:868 av Sanne Lennström (S),

2020/21:1592 av Johan Andersson (S),

2020/21:2067 av Dag Larsson (S),

2020/21:2105 av Inga-Lill Sjöblom (S),

2020/21:2499 av Joakim Sandell (S),

2020/21:2531 av Niklas Karlsson (S),

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 6 och

2020/21:3615 av Jonas Andersson i Linköping (SD).

Reservation 5 (KD)

4. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,

2020/21:2515 av Elin Gustafsson (S),

2020/21:3175 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 6,

2020/21:3335 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 3 och

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (V)

5. Synliggörande av de nationella minoriteternas kulturarv

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:801 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1 och

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 10.

Reservation 9 (SD)

6. Skydd för Unescos världsarv

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 19 och

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 15.

Reservation 10 (M)

Reservation 11 (KD)

7. Det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8 samt

2020/21:3600 av Runar Filper (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 12 (SD)

8. Kulturmiljöfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:810 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2020/21:1421 av Arman Teimouri (L),

2020/21:1615 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 15,

2020/21:2050 av Roza Güclü Hedin (S),

2020/21:2220 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och

2020/21:2230 av Betty Malmberg (M) yrkande 2.

Reservation 13 (SD)

9. Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln

Riksdagen avslår motion

2020/21:387 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 7 och 8.

Reservation 14 (V)

10. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 22 april 2021

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Viktor Wärnick (M), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Pernilla Stålhammar (MP), Magnus Stuart (M) och Cassandra Sundin (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 95 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21 om bl.a. museifrågor, kulturmiljö och de nationella minoriteternas kulturarv. Av dessa behandlas 57 yrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

I bilaga 1 finns en förteckning över de förslag som behandlas i detta betänkande. Motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Under mars 2021 informerade representanter för Riksantikvarieämbetet och Sveriges museer om hur Coronaviruset påverkar området kulturmiljö och museer. I mars 2021 informerade Birgittastiftelsen utskottet om Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena.

Bakgrund

Nationella kulturpolitiska mål

Riksdagen beslutade i december 2009 om nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Följande prioriteringar för en förnyad kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281) har utarbetats för att det offentliga kulturarvsarbetet ska kunna vidareutvecklas och kulturarvets värden komma hela samhället till del:

- Det gemensamma kulturarvet blir en angelägenhet för alla.
- Det offentliga samtalet vidgas och fördjupas.
- Medskapande och engagemang främjas.

Nationella mål för kulturmiljöområdet

I enlighet med de nationella mål för kulturmiljöarbetet som riksdagen antog 2013 (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273) ska det statliga kulturmiljöarbetet främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Nationella mål för gestaltad livsmiljö

Riksdagen antog i maj 2018 följande nationella arkitektur-, form- och designpolitiska mål: Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Detta ska uppnås genom att

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids
- det offentliga agerar förebildligt
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Det nationella målet ska vara styrande för statens initiativ när det gäller arbetet med gestaltade livsmiljöer, arkitektur, form och design och kan vara vägledande för kommuner och landsting (numera regioner). Målet kompletterar andra nationella mål som berör den gestaltade livsmiljön (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316).

Museilagen

Museilagen (2017:563) trädde i kraft den 1 juli 2017 med det huvudsakliga syftet att stärka museernas oberoende och status som kunskapsinstitutioner (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Museilagen innehåller bestämmelser om det allmänna museiväsendet, dvs. museer som drivs av staten, landstingen (numera regioner) och kommunerna samt t.ex. stiftelsemuseer vars styrelser i huvudsak utses av det allmänna.

Lagen definierar ett museum som en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld. Samtliga verksamhetsdelar ska vara uppfyllda för att en institution ska betraktas som ett museum. Lagen utgår från att det övergripande ändamålet för museerna i det allmänna museiväsendet är att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Allmänna utgångspunkter för museernas arbete med samlingsförvaltning, kunskapsupbyggnad och publik verksamhet anges i lagen.

Kultursamverkansmodellen

Kultursamverkansmodellen tillämpas sedan 2011 för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet. För 2021 uppgår anslaget 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet till drygt 1,7 miljarder kronor. Medlen får användas till regionala och lokala kulturverksamheter inom följande områden:

- professionell teater-, dans-, och musikverksamhet
- museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
- biblioteks-, läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- professionell bild- och formverksamhet
- regional enskild arkivverksamhet
- filmkulturell verksamhet
- främjande av hemslöjd.

Utskottets överväganden

Förutsättningar för museisektorns verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förutsättningar för museisektorns verksamhet. Utskottet hänvisar till pågående berednings- och utredningsarbete.

Jämför reservation 1 (M) och 2 (SD).

Motionerna

Roza Güclü Hedin m.fl. (S) vill i motion 2020/21:844 att regeringen ser över om fri entré-reformen kan utökas även till landets regionala museer. Motionärerna menar att fri entré-reformen varit en stor framgång och viktig för att föra kultur till en bredare målgrupp. En gemensam finansiering av fri entré till samtliga regionala museer skulle enligt motionärerna innebära en mer likvärdig kulturpolitik.

Lotta Finstorp m.fl. (M) vill i kommittémotion 2020/21:3336 yrkande 9 att regeringen skapar goda förutsättningar för att bevara och utveckla kulturarvet i dess olika delar. Motionärerna anför att museer är viktiga för både lärande och bildning samt som förvaltare av kulturarv och historia.

Aron Emilsson m.fl. (SD) vill i kommittémotion 2020/21:799 yrkande 6 att regeringen tar fram exempel på en prioritetsordning mellan museernas olika uppdrag i de fall det offentliga inte avsätter tillräckliga resurser för verksamheten. Motionärerna menar att det kan förekomma att anslag inte motsvarar museernas olika uppdrag och att det kan vara problematiskt om ett alltför stort ansvar läggs på myndigheterna att prioritera i verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Sedan den 1 juli 2017 reglerar museilagen (2017:563) det allmänna museiväsendets publika verksamhet, kunskapsuppbyggnad, förvaltning av samlingar och samverkansuppdrag.

I Riksantikvarieämbetets (RAÄ) redovisning¹ i mars i år av sitt regeringsuppdrag att genomlysna förutsättningarna för de regionala museernas verksamhet beskrivs de 24 museerna som ett särskilt museikoncept med ett integrerat perspektiv på konst, kultur- och naturarv, inklusive kulturmiljö. RAÄ menar att museerna har en obalans i sin finansiering i relation till samhällets anspråk på verksamheten med ökade fasta kostnader och minskade anslag. Det framgår av rapporten att på intäktssidan har de regionala museerna

¹ Genomlysning av förutsättningarna för de regionala museernas verksamhet.

under större delen av 1990-talet haft bidragsanställda med arbetsmarknadspolitiska medel och att bidraget från arbetsförmedlingen successivt har minskat, från ca 30 till ca 25 procent, under perioden 2012–2018. Under 2018 utgjorde entréavgifter den lägsta andelen av de regionala museernas inkomst, 2 procent, i förhållande till uppdragsverksamhet som utgjorde 13 procent. Motsvarande relation för centralmuseerna var 15 procent entréavgifter och 7 procent uppdragsverksamhet.

Med anledning av Riksrevisionens granskning av fri entré-reformen (RiR 2019:39) anförde utskottet att det är viktigt att reformen inte inverkar negativt på museernas förutsättningar att utföra sina uppdrag och att utskottet avser att noga följa kostnadsutvecklingen inom museisektorn (skr. 2019/20:147, bet. 2019/20:KrU12). Utskottet vill i sammanhanget nämna att regeringen gett Statskontoret i uppdrag att analysera organisationsstrukturen för ett urval av museer (Ku2021/00953). Syftet är att utvärdera hur förändringarna i kulturarvspolitiken och intentionerna i museilagen har fallit ut, om processerna kring genomförandet av kulturarvspolitiken (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281) varit ändamålsenliga från regeringens sida och om regeringens styrning kan utvecklas och i så fall på vilket sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2021.

Coronaviruset har påverkat förutsättningarna för museerna att bedriva sin verksamhet, det visar bl.a. Sveriges museers rapport *Museer under press 2021* och fackförbundet DIK:s rapport om arbetsmiljön på svenska museer (2021:3). Utskottet vill lyfta fram att regeringen har gett de tolv centralmuseerna i uppdrag att redovisa Coronavirusets påverkan på verksamheten och hur de planerar att bedriva sina kärnuppgifter utifrån instruktion och museilagen inom de givna ekonomiska ramarna. Regeringen har även gett RAÄ i uppdrag att senast den 15 juni 2021 analysera och presentera förslag på hur myndigheten kan vara ett stöd i museers arbete att anpassa sig till de förändrade förutsättningar som Coronaviruset medfört.

Utskottet menar att det är centralt att kontinuerligt följa upp frågor om styrning och finansiering för att säkra en ändamålsenlig museiverksamhet som kan bidra till att uppfylla de kulturpolitiska målen. Här är även den pågående pandemins påverkan på sektorn viktig att följa upp. Utskottet kommer att fortsätta att följa förutsättningarna för museernas verksamhet och ser positivt på regeringens insatser för att öka kunskapen i dessa frågor. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:799 (SD) yrkande 6, 2020/21:844 (S), samt 2020/21:3336 (M) yrkande 9.

Skydd för utländska kulturföremål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skydd för utländska kulturföremål. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående utredningsarbete.

Jämför reservation 3 (M) och 4 (L).

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) påtalar i kommittémotion 2020/21:3336 yrkande 19 behovet av immunitetslagstiftning för att juridiskt skydda utländska konstföremål som lånas in till svenska museer.

Christer Nylander m.fl. (L) vill i kommittémotion 2020/21:3249 yrkande 10 att regeringen vidtar åtgärder som gör det enklare för museer och konsthallar att låna kulturella verk internationellt. Motionärerna pekar bl.a. på att osäkerhet kring ett verks ursprung och ägarhistoria kan försvåra inlåning samt att Tullverkets krav på museerna att lämna en deposition vid inlån försvårar för museer med små likvida medel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet menar att det är viktigt att möjliggöra fler inlån av kulturföremål till utställningar i Sverige för att främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan. Utskottet noterar att en hel del arbete pågår för att finna lösningar på dessa ofta mångfacetterade frågor som i många delar förutsätter internationellt samarbete.

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har representerat Sverige i EU-kommissionens expertgrupp för tullfrågor som rör kulturföremål och gett synpunkter på genomförandeförordning till EU:s importförordning (2019/880). År 2020 fick RAÄ ett regeringsuppdrag att bedöma om det finns behov av att vidta särskilda åtgärder för att tydliggöra och underlätta den svenska efterlevnaden av Washingtonprinciperna samt Terezindeklarationen om nazikonfiskerade kulturföremål. I sin redovisning föreslog RAÄ bl.a. en satsning på kulturarvsinstitutionernas proveniensforskning under de närmaste åren.

Sverige saknar ett regelverk som kan garantera att föremål som lånas in lämnas tillbaka. Utskottet noterar att utredningen om skydd mot processuella åtgärder för inlånade kulturföremål ska redovisa sitt uppdrag den 30 april 2021 (dir. 2019:61 samt dir. 2020:107). Syftet är att säkerställa att inlånade föremål lämnas tillbaka till den som har lånat ut dem. Utskottet ser fram emot att ta del av utredningens förslag om skydd för både stats- och privatägda kulturföremål som lånas in från utlandet samt analys av om det bör ställas upp krav på att ägandeförhållandet är utrett eller andra krav på dokumentation av föremålets

proveniens inför beslut om skydd mot processuella åtgärder, tillsammans med en jämförelse av relevanta länders lagreglering.

Utskottet finner inga skäl att föregripa pågående utredningsarbete och avstyrker därmed motionerna 2020/21:3249 (L) yrkande 10 och 2020/21:3336 (M) yrkande 19.

Statligt stöd till vissa museer och verksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stöd till vissa museer och kulturarrivsverksamheter. Utskottet hänvisar till kultursamverkansmodellen och befintlig verksamhet.

Jämför reservation 5 (KD) och särskilt yttrande 1 (SD).

Motionerna

Sanne Lennström (S) yrkar i motion 2020/21:868 att regeringen ska se över åtgärder som kan utveckla och bevara bruken. Motionären berör bl.a. vallonbruken i Uppland vars malmbrytning gjorde området till ett av landets mest framgångsrika industrier och den yrkesskicklighet som vallonerna bidrog med. Inga-Lill Sjöblom (S) yrkar i motion 2020/21:2105 att regeringen undersöker om Statens fastighetsverk bör ta över ägandet av Österbybruks herrgård för att bevara och säkra områdets långsiktiga förvaltning. Motionären refererar bl.a. till brukets helt intakta vallonsmedja.

I motion 2020/21:1592 yrkar Johan Andersson (S) att regeringen överväger en mer långsiktig tryggad verksamhet för Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena. Motionären menar att det vore rimligt att föra samman Klostermuseet med Statens historiska museer (SHM) och på så sätt stärka svensk medeltids- och religionshistoria. Jonas Andersson i Linköping (SD) vill i motion 2020/21:3615 att regeringen utreder hur staten kan ta ett ökat ansvar för att säkerställa framtiden för Sancta Birgitta Klostermuseum. Motionären framför att museet drivs ideellt av Birgittastiftelsen, som har svårt att klara sig ekonomiskt. Magnus Oscarsson (KD) har ett liknande yrkande i motion 2020/21:279 och anför att Klostermuseet skildrar en viktig del av Sveriges historia samt ger en unik inblick i 1200-talets arkitektur.

Dag Larsson (S) yrkar i motion 2020/21:2067 att regeringen ska överväga att skapa ett folkrörelsernas museum samt att öka stödet till att bevara minnet av Folkrörelsesveriges framväxt. Motionären för bl.a. fram organisationernas vacklande ekonomi med små möjligheter att tillgängliggöra Folkrörelsesverige för en bredare allmänhet.

Joakim Sandell (S) yrkar i motion 2020/21:2499 att regeringen överväger Malmö som ort för det planerade museet om Förintelsen. Motionären tar bl.a. upp Malmö som Hoppets hamn för de danska judar som flydde undan den nazistiska ockupationen och för den stora grupp judiska flyktingar som kom

från koncentrationsläger efter krigsslutet 1945. Niklas Karlsson (S) yrkar i motion 2020/21:2531 att regeringen överväger Landskrona som ort för det planerade museet om Förintelsen. Motionären tar bl.a. upp att både Landskrona och ön Ven var betydelsefulla knutpunkter under åren 1945–1953.

Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD) yrkar i motion 2020/21:130 att regeringen utreder möjligheten att etablera ett museum för regalskeppet Kronan, regalskeppet Svärdet och amiralskeppet Mars på Öland eller i Kalmar. Motionärerna menar bl.a. att det skulle vara mycket olyckligt om regalskeppet Kronan skulle täckas över i stället för att bärgas.

Roland Utbult m.fl. (KD) vill i kommittémotion 2020/21:3143 yrkande 6 att regeringen utreder ansvaret för det flytande kulturarvet. Motionärerna refererar till fiske- och skeppstraditionen på västkusten.

Amineh Kakabaveh (-) yrkar i motion 2020/21:506 att regeringen ska ge Forum för levande historia i uppdrag att dels genomföra en kartläggning av antisemitiska attityder i samhället (yrkande 3), dels ta fram utbildningsmaterial om antisemitism (yrkande 4). Motionären hänvisar bl.a. till myndighetens undersökningar 2005 respektive 2009–2010 om antisemitiska attityder och föreställningar i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis hänvisa till att kultursamverkansmodellen innebär en tyngdpunktsförskjutning från centralt fattade beslut till ökat regionalt ansvar för bl.a. lokala museer och annan kulturarvsverksamhet.

Utskottet noterar att Uppsala län undertecknat ett vänlänsavtal med Vallonien, en av Belgiens tre federala regioner, för att främja länets band med Vallonien inom bl.a. teknologi, besöksnäring och förvaltning. År 2015 utsågs bruksmiljön i Österbybruk till belgiskt kulturarv utomlands av Belgiens regering.

Utskottet ser positivt på den breda och uppskattade verksamhet som Birgittastiftelsen i samarbete med olika aktörer bedriver vid Sancta Birgitta Klostermuseum. Utskottet noterar att verksamheten efterfrågar en mer stabil ekonomisk grund, bl.a. utifrån kommande hyreshöjningar. Utskottet vill i sammanhanget referera till att Statens fastighetsverk (SFV) ska upplåta mark och lokaler till statliga eller kommunala myndigheter eller till enskilda på marknadsmässiga villkor. Om ersättningen inte kan fastställas på marknadsmässig grund ska den fastställas efter vad som kan anses skäligt. Hänsyn bör då tas till faktorer som t.ex. fastighetens särskilda karaktär samt ekonomiska och tekniska livslängd (förordningen [1993:527] om förvaltning av statliga fastigheter, m.m.). I betänkandet Funktionalitet och enhetlighet – hyresmodell för fem kulturinstitutioners huvudbyggnader (SOU 2020:76) föreslås att en marknadsmässig hyresmodell införs fr.o.m. 2023 för bl.a. de fastigheter som SFV förvaltar och som rymmer viktig kulturverksamhet. Utredningen konstaterar vidare att även om en ren marknadshyra är svår att hävda för vissa byggnader och hyresgäster, finns det utvecklade metoder för

att göra anpassningar av hyressättningen som ändå kan anses marknadsmässig. Betänkandet remitteras t.o.m. den 5 maj 2021.

Utskottet vill lyfta fram några exempel på befintliga museer med offentlig finansiering som förmedlar och bevarar minnet av Folk rörelsesveriges framväxt. Stiftelsen Skansens lokaler, bl.a. Folkets hus och Konsumbutiken representerar några av Sveriges folk rörelser. Stiftelsen Arbetets museum i Norrköping har det nationella uppdraget att utveckla museiverksamheten inom området arbete och arbetsliv i Sverige. Stiftelsen Nordiska museet har till uppgift att bevara och levandegöra minnet av liv och arbete i Sverige. Den ideella föreningen Stockholms Kvinnohistoriska får finansiellt stöd av Stockholms stad och Umeå kommun driver ett kvinnohistoriskt museum sedan 2014. Riksdagen uppmärksammar ett sekel av demokrati i Sverige med ett fyraårigt demokratijubileum med bl.a. vandrande utställningar, forskningsantologier, studiematerial för skolan och medverkan i Bokmässan. Även regeringen uppmärksammar, genom bl.a. en demokratikommitté, att det 2021 är hundra år sedan det första riksdagsvalet där både kvinnor och män fick rösta.

Utskottet kan konstatera att regeringen fattat beslut om att placera Sveriges museum om Förintelsen i Stockholm och att SHM fått i uppdrag att lämna förslag på hur Sveriges museum om Förintelsen ska inrättas som ett museum inom myndigheten. SHM ska även ge förslag om verksamhetsinriktning för Sveriges museum om Förintelsen utifrån Stockholmsdeklarationen från 2000 samt genom den ministerdeklaration som IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance) antog 2020. I uppdraget ingår att, i dialog med Forum för levande historia, lämna förslag på vilka av de uppgifter som i dag utförs av Forum för levande historia som bör samlas i det nya museet. SHM ska även lämna förslag på lämplig lokalisering i Stockholm. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 18 juni 2021. Regeringen har som ambition att Sveriges museum om Förintelsen ska vara inrättat i SHM och inleda en publik verksamhet senast den 1 juli 2022.

Utskottet har vid tidigare behandling av motionsyrkanden om möjligheten att etablera ett marinarkeologiskt museum nämnt det museum, Vrak, som byggs upp inom Statens maritima och transporthistoriska museers verksamhet (SMTM) och som ännu så länge är digitalt. SMTM har även tillsammans med Centrum för maritima studier vid Stockholm universitet beviljats ca 34 miljoner kronor i forskningsstöd av Riksbankens jubileumsfond under perioden 2021–2026 för att kartlägga, dokumentera och forska om sjunkna skepp från svenska örlogsflottan under tiden 1450–1850.

Sjöhistoriska museet vid SMTM har i uppdrag att spegla svensk kulturhistoria vid sjö och kust. Museet är under perioden 2021–2030 Sveriges partnerinstitution till FN:s årtionde för havsforskning. Museet ska vara mötesplats för bl.a. myndigheter, civilsamhällesorganisationer och intresserad allmänhet för att öka kunskapen om och ge perspektiv på hållbarhet utifrån marin miljö- och sjöfartshistoria.

När det gäller yrkandena om antisemitiska attityder i samhället hänvisar utskottet till att Forum för levande historia har i uppdrag att senast i april 2022 samordna och följa upp den nationella planen mot rasism samt liknande former av fientlighet och hatbrott. Myndigheten ska även i samråd med Skolverket, Statskontoret, Uppsala universitet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor samt Socialstyrelsen erbjuda fortbildning och kunskaphöjande insatser med utgångspunkt i sin instruktion om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag.

Utskottet avstyrker motionerna 2020/21:130 (SD), 2020/21:279 (KD), 2020/21:506 (-) yrkandena 3 och 4, 2020/21:868 (S), 2020/21:1592 (S), 2020/21:2067 (S), 2020/21:2105 (S), 2020/21:2499 (S), 2020/21:2531 (S), 2020/21:3143 (KD) yrkande 6 samt 2020/21:3615 (SD).

Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om samiska föremål i museisamlingar. Utskottet hänvisar till nyligen publicerade vägledningar för identifiering, repatriering eller restitution av föremål i museernas samlingar där det kan finnas särskilda etiska skäl för återlämnande.

Jämför reservation 6 (M), 7 (C) och 8 (V).

Motionerna

Elin Gustafsson (S) yrkar i motion 2020/21:2515 att regeringen i det pågående arbetet med att se över samernas självbestämmande, även ser över möjligheten för staten att lämna tillbaka kulturföremål som hittas och har hittats. Motionären menar att det handlar om rätten för det samiska folket att formulera sin egen historieskrivning, vilket är ett viktigt steg i att stärka det samiska folkets självbestämmande.

Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkar i motion 2020/21:3335 yrkande 3 på ett tillkännagivande till regeringen om repatriering av samiska kvarlevor. Motionärerna anser att det är viktigt att staten skyndar på återlämnandet av samiska kvarlevor.

I motion 2020/21:3175 yrkar Linda Modig m.fl. (C) yrkande 6 på ett tillkännagivande till regeringen om repatriering av samiska kvarlevor. Motionärerna refererar bl.a. till ett yttrande 2020 från Samiska rådet i Svenska kyrkan, Svenska kyrkan och Sveriges kristna råd till FN:s råd för mänskliga rättigheter om vikten av att svenska staten utformar ett sammanhållet regelverk och en nationell finansiering av repatriering av samiska kvarlevor.

Jonas Sjöstedt m.fl. (V) vill i partimotion 2020/21:166 yrkande 1 att regeringen vidtar åtgärder för att genomföra identifiering och repatriering av samiska kvarlevor. Motionärerna hänvisar till Sametingets beslut 2007 att kräva en fullständig identifiering av allt samiskt skelettmaterial i statliga samlingar tillsammans med repatriering och en kartläggning om hur institutioner tillskansat sig materialet.

I motion 2020/21:3647 vill Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 3 göra det lättare att återbörda samiska kvarlevor och offergåvor. Motionärerna lyfter bl.a. fram att ekonomiska resurser är ett stort problem vid repatriering och att det är orimligt att det samiska folket ska behöva finansiera det staten tidigare tagit ifrån dem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet inser komplexiteten i ärenden om såväl identifiering som repatriering och restitution av föremål i museisamlingarna. Utskottet kan även konstatera att Riksantikvarieämbetet (RAÄ) under 2019 publicerade två rapporter som en redovisning av sitt regeringsuppdrag att utarbeta vägledning för identifiering och repatriering eller restitution av föremål i museernas samlingar där det kan finnas särskilda etiska skäl för återlämnande. Uppdraget genomfördes i samråd med de centrala museerna och Sametinget.

De två vägledningarna God samlingsförvaltning – Stöd för museer i återlämningsärenden respektive Stöd i hantering av mänskliga kvarlevor i museisamlingar refererar till lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk som slår fast att de nationella minoriteterna ska ges möjlighet till inflytande och samråd i frågor som berör dem. Likaså refereras till Icoms (International Council of Museums) etiska regler att hantering av återlämnandeärenden bör företas på ett opartiskt sätt och baseras på vetenskapliga, professionella och humanitära principer liksom på relevant lokal, nationell och internationell lagstiftning. Vägledningarna samlar även professionell praxis för hantering av mänskliga kvarlevor i museisamlingar utifrån olika etiska frågeställningar och forskningsperspektiv. Vägledningarna är tänkta att fungera som stöd till museerna i deras arbete med att ta fram egna styrdokument och rutiner för ärenden som rör dessa frågor.

Utskottet menar att det stöd som nu utarbetats bör kunna ge god vägledning till museisektorn i arbetet med identifiering och återlämnande av föremål där det kan finnas särskilda etiska skäl. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:166 (V) yrkande 1, 2020/21:2515 (S), 2020/21:3175 (C) yrkande 6, 2020/21:3335 (M) yrkande 3 samt 2020/21:3647 (MP) yrkande 3.

Synliggörande av de nationella minoriteternas kulturarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om synliggörande av de nationella minoriteternas kulturarv. Utskottet hänvisar till pågående insatser.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionerna

Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkar i kommittémotion 2020/21:801 yrkande 1 att regeringen ska göra kulturarv som tillhör de nationella minoriteterna tillgängligt. Motionärerna menar att det är samhällets skyldighet att värna och vårda de nationella minoriteternas historiska, kulturella och språkliga variationer.

Camilla Hansén m.fl. (MP) vill i motion 2020/21:3647 yrkande 10 att regeringen synliggör Sápmi. Motionärerna menar att det samiska som en del av Sverige behöver ta större plats i det offentliga rummet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att arbetet med att värna de nationella minoriteternas kulturarv i Sverige successivt förstärkts.

Utskottet tycker att det i sammanhanget är värt att nämna några förslag i betänkandet Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27). Uppdraget som central uppföljande och samordnande myndighet för de nationella minoriteterna samt de nationella minoritetsspråken föreslås flyttas från Länsstyrelsen i Stockholms län till Institutet för språk och folkminnen (Isof). Syftet är bl.a. att öka tydligheten i uppföljningsmyndighetens uppdrag och mandat samt arbetets prioritering för att underlätta insatsernas långsiktighet. Isof bedöms av utredningen vara lämplig eftersom myndigheten redan har en rad uppdrag som rör de nationella minoriteterna och minoritetspolitik. Utredningen föreslår vidare att Sametingets roll renodlas till att bevaka frågor som rör samiska rättigheter och samiska språkets utveckling inom minoritetspolitiken. Vidare för utredningen fram att regeringen behöver överväga om det är Isof eller en eventuell myndighet för romska frågor som ska ansvara för samordning och uppföljning av romers rättigheter, inklusive strategin för romsk inkludering. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet och utskottet avser att fortsätta att följa frågan.

En annan insats som kan nämnas i sammanhanget är att de tre public service-företagens sändningsvillkor för 2020–2025 reglerar att det samlade utbudet på de nationella minoritetsspråken varje år ska uppgå till minst samma

nivå som 2019. Förstasändningar och förstapubliceringar på de nationella minoritetsspråken ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer och utbudet på jiddisch ska öka under perioden i förhållande till den 2019 års nivåer. Public service-företagen ska föra kontinuerlig dialog med berörda grupper för att uppnå hög kvalitet i utbudet på såväl de nationella minoritetsspråken dvs. finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska.

I december 2020 gavs Kungl. biblioteket i uppdrag att, i samverkan med Sametinget och berörda nationella minoriteter, genomföra en satsning på de nationella minoriteternas bibliotek som resursbibliotek med särskilt fokus på litteratur för barn och unga. Uppdraget innefattar Judiska biblioteket (jiddisch), Finlandsinstitutets bibliotek (finska), Nordkalottbiblioteket (meänkieli) samt Samernas bibliotek (samiska) genom Sametinget. En slutredovisning ska lämnas senast den 1 mars 2024.

Därmed avstyrker utskottet motionerna 2020/21:801 (SD) yrkande 1 och 2020/21:3647 (MP) yrkande 10.

Skydd för Unescos världsarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skydd för Unescos världsarv. Utskottet hänvisar till pågående insatser.

Jämför reservation 10 (M) och 11 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3359 yrkar Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 15 att Sverige ska verka för att stärka skyddet för Unescos utpekade kultur- och naturarv. Motionärerna menar att Sverige ska verka för att mer görs för att stärka skyddet för Unescos världsarv.

Roland Utbult m.fl. (KD) yrkar i kommittémotion 2020/21:3143 yrkande 19 på ett statligt finansieringsansvar för världsarven. Motionärerna menar att staten ska ta över det ekonomiska ansvaret för att skydda och sköta världsarven i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill lyfta fram att Sverige ansvarar för att förvalta och skydda 15² av världens över 1 000 världsarv, dvs. natur- och kulturarv som vittnar om planetens och mänsklighetens historia. Ägare och förvaltare, som är både privata och offentliga, finansierar en stor del av vård- och underhållsarbetet.

² Drottningholms slottsområde med Kina slott, Birka och Hovgården, Engelsbergs bruk, Hällristningsområdet i Tanum, Skogskyrkogården Stockholm, Hansestaden Visby, Lapponia, Gammelstad kyrkstad, Örlogsstaden Karlskrona, Södra Ölands odlingslandskap, Höga kusten, Falun och Kopparbergslagen, Grimeton radiostation, Struves meridianbåge och Hälsingegårdarna.

Länsstyrelserna har i uppdrag att på regional nivå ha uppsikt över världsarven samt vidta tillämpliga åtgärder om världsarven riskerar att påverkas negativt (miljöbalken och hushållningsförordningen [1998:896]).

År 2019 utarbetade Riksantikvarieämbetet (RAÄ) i samarbete med Naturvårdsverket och Svenska Unescorådet, på uppdrag av regeringen, en nationell världsarvstrategi med visionen: Världsarven visar vägen till en hållbar och fredlig värld. Strategin ska bl.a. genomföras genom att 2030-målen genomsyrar allt världsarvsarbete i Sverige, att Sverige arbetar förebildligt med att hållbart bevara, använda och utveckla natur- och kulturmiljöer samt att världsarvsarbetet präglas av samarbete, dialog och lokalt medbestämmande. RAÄ tilldelades 4 miljoner kronor t.o.m. 2023 för att redovisa vilka insatser som myndigheten gjort för att genomföra den nationella världsarvsstrategin utifrån den handlingsplan som berörda aktörer tagit fram för perioden 2020–2023. I fokus står världsarvssamordnarnas förutsättningar att samordna regionala och lokala aktörers bidrag i världsarvsarbetet så att det lokala och regionala världsarvsarbetet kan vara kvalitativt och utvecklingsinriktat.

Utskottet menar att det är viktigt att Sverige har en hög ambitionsnivå i sitt världsarvsarbete och välkomnar den utökade statliga finansieringen tillsammans med insatserna för att skapa mervärde, utveckling och en tydligare rollfördelning i vilken världsarvssamordnarna fyller en nyckelfunktion för att förvalta världsarven. Utskottet finner inga skäl att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med motionsyrkandena och avstyrker därmed motionerna 2020/21:3143 (KD) yrkande 19 och 2020/21:3359 (M) yrkande 15.

Det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen, bl.a. med hänvisning till områdets status som kulturreservat.

Jämför reservation 12 (SD).

Motionerna

Runar Filper m.fl. (SD) vill i kommittémotion 2020/21:726 yrkande 8 samt i motion 2020/21:3600 yrkande 2 att det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen med dess finngårdar och rökstugor i Värmlands län förs upp på Unescos världsarvslista. Runar Filper m.fl. (SD) vill i kommittémotion 2020/21:726 yrkande 7 samt i motion 2020/21:3600 yrkande 1 att regeringen, genom Länsstyrelsen Värmland, verkar för att skydda de sammanhängande skogsfinska bosättnings- och odlingsmiljöerna. Motionärerna hänvisar till att ett antal länsaktörer tagit initiativ till ett projekt och att regeringen bör verka för att genomföra projektet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att Finngården Juhola blev Värmlands första kulturreservat 2001. Området är även ett riksintresseområde för kulturmiljövården och byggnaderna utgör sedan 1971 byggnadsminne enligt kulturmiljölagen (1988:950). Utskottet tycker att det i sammanhanget är värt att lyfta fram projektet Skogsliv där bl.a. Värmlands museum med Finnskogscentrum, Studieförbundet, Karlstads universitet samt Torsby och Sunne kommuner samlar in, bevarar och förmedlar nya berättelser om finnskogens natur- och kulturhistoria.

Utskottet hänvisar i övrigt till att det är Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet som, i samverkan med Svenska Unescorådet, bereder eventuella nomineringar av världsarv. Regeringen beslutar om Sveriges nomineringar till världsarvslistan samt om att föra upp eventuella nomineringar på Sveriges s.k. tentativa lista.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:726 (SD) yrkandena 7 och 8 samt 2020/21:3600 (SD) yrkandena 1 och 2.

Kulturmiljöfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om metallsökning som hobby, tvärsektoriellt kulturmiljösamarbete i staten samt kulturmiljövården i plan- och byggprocesser. Utskottet hänvisar framför allt till pågående insatser.

Jämför reservation 13 (SD).

Motionerna

Roza Güclü Hedin (S) vill i motion 2020/21:2050 att regeringen underlättar för dem som har metallsökning som hobby. Motionären menar att många som vill ägna sig åt denna hobby inte längre har råd sedan en avgift infördes 2018.

I motion 2020/21:2230 yrkar Betty Malmberg (M) yrkande 2 att den nationella myndighetssamverkan som Riksantikvarieämbetet (RAÄ) presenterar i sin slutrapport bör utvärderas såväl nationellt som regionalt. Motionären för bl.a. fram att slutrapporten om vägledande strategier för kulturmiljöfrågor innehåller förbättringsförslag för myndigheternas samverkan.

I kommittémotion 2020/21:810 vill Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 att regeringen tillsätter en utredning om kulturmiljöstimulans och sanktionsmöjligheter vid kommersiella aktörers överträdelse gentemot känsliga kulturmiljöer. Motionärerna vill bl.a. se en utvidgad lagstiftning där inte bara kommuner utan även exploatörer har ett ansvar att ta hänsyn till känsliga miljöer av högt kulturhistoriskt värde. I kommittémotion

2020/21:2220 yrkar Aron Emilsson m.fl. (SD) på kulturell planering (yrkande 1), samordning mellan myndigheter (yrkande 2) och nationell översyn av lagstiftning och kommunal kompetens (yrkande 3). Motionärerna menar att den politiska viljan och stödet för kulturmiljövården är eftersatt och att rätt kompetens är centralt för att bebyggelsemiljöer inte ska förvanskas eller skadas. I kommittémotion 2020/21:1615 vill Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 15 att regeringen utreder ett stärkt skydd för kulturhistoriska byggnader. Motionärerna menar bl.a. att skyddet för kulturhistoriska byggnader bör stärkas i plan- och bygglagen.

Arman Teimouri (L) yrkar i motion 2020/21:1421 att RAÄ i samarbete med länsstyrelserna ska informera fastighetsägare om förekomsten av fornminnen på fastigheten. Motionären menar att det finns en påtaglig risk för att fornlämningar förstörs.

Utskottets ställningstagande

Ansökningsavgifter i tillståndsärenden för metallsökare infördes den 1 januari 2018 eftersom ärendena bedömdes vara tids- och resurskrävande och den stora ärendemängden påverkade länsstyrelsernas möjlighet att fatta beslut inom rimlig tid (prop. 2016/17:116, bet. 2016/17:KrU9, rskr. 2016/17:281). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för en ansökan om tillstånd (2 kap. 20 § kulturmiljölagen). Utskottet menar att det är viktigt att dialogen med det civila samhällets organisationer fortsätter för att nå ömsesidig förståelse för regelverkets skyddande syften tillsammans med ett kunskapshöjande och medskapande kulturarvsbruk.

Utskottet noterar att RAÄ 2020 redovisade sitt regeringsuppdrag att bedriva ett tvärsektorielt kulturmiljöarbete i staten (TVÄRS) för att stödja och följa tio myndigheter³ i deras arbete med att ta fram och genomföra vägledande strategier för kulturmiljöfrågor (Ku2017/01563/KL). TVÄRS:s vision är att statliga myndigheter har ett strategiskt förhållningssätt till de nationella kulturmiljömålen och tillvaratar kulturmiljöns potential för ett hållbart samhälle. RAÄ bedömer i sin slutrapport att programmet har bidragit till ett mer samstämmigt och effektivt samverkansarbete, goda myndighetsrelationer samt en god överblick över framtida utvecklingsmöjligheter. RAÄ ser dock ett behov av att kulturmiljöaspekterna förstärks inom miljömålssystemet, bl.a. genom att kärnindikatorer utarbetas och används för kulturmiljön inom fler än tre av de femton miljökvalitetsmålen. Utskottet avser att följa utvecklingen inom TVÄRS och menar att en systematisk uppföljning av hur myndigheternas verksamhet bidrar till TVÄRS:s vision även kan bidra till myndigheternas interna förbättringsarbete.

³ Boverket, Fortifikationsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Statens fastighetsverk, Tillväxtverket och Trafikverket.

RAÄ presenterade i april 2020 sitt uppdrag att, i samverkan med Boverket, Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes) och Statens konstråd, samla goda exempel och redovisa kunskap om hur kulturhistoriska värden integreras och tas tillvara i plan- och byggprocesser (Ku2018/01351/KL). Man konstaterar att kulturarv befinner sig i skärningspunkten mellan olika politikområden, vilket möjliggör synergieffekter mellan olika mål och finansieringskällor, men även målkonflikter mellan och inom nationella mål. Rapporten pekar även på brister i nationell överblick och statlig samordning samt behov av att utveckla samspelet mellan nationell, regional och kommunal nivå. Länsstyrelserna bedöms ha en nyckelroll och kommunerna ett avgörande ansvar för den fysiska planeringen. Tidig dialog mellan kommun och länsstyrelse nämns som en framgångsfaktor för att ta hänsyn till kulturvärden i kommunens detaljplanering. Vidare lyfts kulturmiljövårdsanslaget fram som ett viktigt styrmedel för olika vård- och underhållsåtgärder. Lagreglering av plan- och byggprocesser bedöms också stimulera integreringen av kulturvärden. Utskottet menar att antikvarisk kompetens är en förutsättning för att kulturvärden ska kunna integreras i plan- och byggprocesser. Detta förutsätter att berörda aktörer ser kulturhistoriska värden som en tillgång och inte ett hinder. Därför är den samverkan som nu inlett mellan berörda myndigheter så viktig både för att få in kulturarvs- och kulturmiljökompetens i de olika processerna och för att hitta lösningar på de målkonflikter som identifierats.

Utskottet ser inga skäl att rikta tillkännagivanden till regeringen i enlighet med yrkandena. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:810 (SD) yrkande 1, 2020/21:1421 (L), 2020/21:1615 (SD) yrkande 15, 2020/21:2050 (S), 2020/21:2220 (SD) yrkandena 1–3 samt 2020/21:2230 (M) yrkande 2.

Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln. Utskottet hänvisar bl.a. till verksamhet vid Forum för levande historia.

Jämför reservation 14 (V).

Motionen

Christina Höj Larsen m.fl. (V) vill i kommittémotion 2020/21:387 att regeringen tar initiativ till en vitbok om Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln för att förbereda en ursäkt för de handlingar som begåtts (yrkande 7). Motionärerna vill vidare att den 9 oktober görs till en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln (yrkande 8). Motionärerna för fram att de 15 medlemsstaterna i den karibiska

gemenskapen (Caricom) har krävt en ursäkt från bl.a. Sverige för landets inblandning i slavhandeln.

Utskottets ställningstagande

Saint-Barthélemy i Karibien var mellan 1784 och 1878 en svensk koloni. Sverige förbjöd slavhandel 1813 och slaveriet på Saint-Berthélemy upphörde 1847. Innan ön blev svensk tillhörde den Frankrike och i slutet av 1800-talet köpte Frankrike tillbaka ön. Saint-Barthélemy är fortfarande ett franskt territorium och är inte en del av Caricom även om ön rent geografiskt ligger i Karibien.

Utskottet noterar att Caricom sedan 2013 söker en dialog med de forna slavhandlande europeiska nationerna Storbritannien, Frankrike, Spanien, Portugal, Nederländerna, Danmark, Sverige och Norge för att bl.a. uppmärksamma slavarnas roll i uppbyggnaden av det moderna Europa. Enligt uppgift från Utrikesdepartementet har Sveriges regering inte mottagit någon framställan från Caricom om en ursäkt för Sveriges roll i slavhandeln och regeringen har därför inte heller tagit ställning till frågan.

Utskottet noterar att Forum för levande historia, inom temat afrofobi, tar upp den transatlantiska slavhandeln som en del av historien där rasism haft en stark grogrund.

Därmed avstyrker utskottet motion 2020/21:387 (V) yrkande 7. Utskottet finner heller inga skäl att införa en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln och avstyrker därför motion 2020/21:387 (V) yrkande 8.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad form. Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (KD) och 6 (L).

Tidigare under valperioden har motionsyrkanden som rörde samma eller i huvudsak samma frågor som tas upp nedan avstyrkts (bet. 2018/19:KrU7, bet. 2019/20:KrU9 samt bet. 2019/20:TU11). Riksdagen avslög i enlighet med utskottens förslag motionsyrkandena. Utskottet avstyrker med hänvisning till detta motionsyrkandena nedan.

Motion 2020/21:6 av Robert Stenkvist (SD) yrkandena 1 och 2

Motionärerna vill att staten förklarar Uppåkra som riksintresse (yrkande 1), garanterar verksamheten och startar en musei- och utbildningsverksamhet i samarbete med stiftelsen Uppåkra arkeologiska center och länsstyrelsen (yrkande 2).

Motion 2020/21:9 av Robert Stenkvist (SD)

Motionären vill att straffen för fornminnesbrott ska skärpas.

Motion 2020/21:278 av Magnus Oscarsson (KD)

Motionären påtalar betydelsen av att skapa ett museum över Raoul Wallenbergs gärning.

Motion 2020/21:280 av Magnus Oscarsson (KD)

Motionären vill att regeringen utreder hur kostnaderna för arkeologiska undersökningar ska minska för kommuner och markägare.

Motion 2020/21:324 av Anders Åkesson och Peter Helander (båda C)

Motionärerna vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om mängden kolbottnar med framtida bevarandevärde.

Motion 2020/21:412 av Niels Paarup-Petersen (C)

Motionären vill att staten överväger att bidra till utgrävningen av Uppåkra.

Motion 2020/21:642 av Adam Martinen m.fl. (SD) yrkande 6

Motionärerna vill utöka Forum för levande historias uppdrag.

Motion 2020/21:729 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 25

Motionärerna vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om kolbottnar.

Motion 2020/21:799 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–5 och 7

Motionärerna vill se ändringar i museilagen (yrkande 1), utreda ett faddersystem (yrkande 3) och avveckla fri entré-reformen (yrkande 5). Motionärerna vill vidare införa Öppna museer (yrkande 4), avveckla Världskulturmuseet i Göteborg (yrkande 2) samt uppdra åt Institutet för språk- och folkminnen att, i samråd med Forum för levande historia, bygga upp en kunskapsbas om ett kulturarvscenter för syn- och hörselskadade (yrkande 7).

Motion 2020/21:800 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3

Motionärerna vill se en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som tas ur bruk (yrkande 1), att berörda myndigheter, i samråd med Svenska kyrkan, utför en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk (yrkande 2) samt att det utreds hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden (yrkande 3).

Motion 2020/21:808 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Motionärerna vill att regeringen genomför ett nationellt kulturarvsår.

Motion 2020/21:811 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Motionärerna yrkar på en skärpning av de lagreglerade bestämmelserna om god ortsnamnsned.

Motion 2020/21:1511 av Robert Hannah (L)

Motionären vill att Forum för levande historia ges i uppdrag att stödja kommuner som vill upprätta snubbelstenar.

Motion 2020/21:1585 av Magnus Manhammar (S)

Motionären vill att regeringen undersöker möjligheten att genomföra en riksomfattande informationskampanj om romers utsatta situation i Sverige och Europa.

Motion 2020/21:1666 av Pia Nilsson (S)

Motionären vill att regeringen undersöker förutsättningarna att ge statligt bidrag till Sala silvergruva.

Motion 2020/21:2211 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 30 och 31

Motionärerna yrkar på tillkännagivanden till regeringen om utökad K-märkning (yrkande 30) och förmåner för K-märkta fartyg (yrkande 31).

Motion 2020/21:2219 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Motionärerna vill att regeringen, i samarbete med Svenska kyrkan, utreder möjligheten att upprätta ett nationellt kyrkohistoriskt museum.

Motion 2020/21:2223 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3

Motionärerna vill att regeringen ser över möjligheterna att stärka Institutet för språk och folkminnes (Isof) arbete med Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet (yrkande 1) och hur arbetet med att samla in och levandegöra av de estlandssvenska, finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven kan stärkas (yrkande 2). Motionärerna vill även att Isof, i samråd med Forum för levande historia, får i uppdrag att bygga upp en kunskapsbas och utvärdera vilka behov som finns för att bevara och synliggöra synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv (yrkande 3).

*Motion 2020/21:2228 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)
yrkande 2*

Motionären anser att Ålarvet på Ålakusten bör bli ett internationellt kulturarv.

Motion 2020/21:2230 av Betty Malmberg (M) yrkande 1

Motionären pekar på behovet av en översyn av kostnadsansvaret vid arkeologiska utgrävningar.

Motion 2020/21:2231 av Anders Hansson (M)

Motionären föreslår ett tillkännagivande om Lunds universitet historiska museum.

Motion 2020/21:2240 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3

Motionären uppmärksammar dels möjligheten att tydligt främja det motorhistoriska kulturarvet i Sverige genom statligt kulturstöd (yrkande 1), dels möjligheten att underlätta användning av markområden för veteranbilsträffar och motorevenemang (yrkande 2) samt anser att en lagstiftning skyndsamt bör tas fram som slår fast myndigheters skyldigheter och ansvar för motorhistoriska fordon och museiverksamheter samt till skydd för detta kulturarv (yrkande 3).

Motion 2020/21:2431 av Abraham Halef (S)

Motionären vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om det kristna kulturarvet i sydöstra Turkiet.

Motion 2020/21:2459 av Marta Obminska (M)

Motionären vill att regeringen ger Forum för levande historia i uppdrag att genomföra en särskild satsning på upplysning om kommunismens brott mot mänskligheten i enlighet med vad som tidigare gjorts inom kampanjen Om detta må ni berätta.

Motion 2020/21:2490 av Laila Naraghi m.fl. (S)

Motionärerna vill att regeringen upprättar ett minnesmonument för offren för folkmordet i Srebrenica och krigen på Balkan.

Motion 2020/21:2583 av Marie-Louise Hänel Sandström och David Josefsson (båda M)

Motionärerna vill att regeringen värnar det försvarshistoriska arvet som en angelägenhet för hela Sverige och att en översyn ska göras av vilka museer som har statlig finansiering samt i vilken omfattning.

Motion 2020/21:2640 av Boriana Åberg m.fl. (M) yrkandena 1 och 2

Motionärerna vill att staten tar ett ansvar för att bevara och tillgängliggöra kulturarvet i Uppåkra (yrkande 1) och att ett internationellt center för tvärvetenskaplig forskning skapas i Uppåkra (yrkande 2).

Motion 2020/21:2760 av Ann-Sofie Alm och Lotta Olsson (båda M)

Motionärerna yrkar på att Forum för levande historia ska ha sin utgångspunkt i Förintelsen och kommunismens brott mot mänskliga rättigheter.

Motion 2020/21:2826 av Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Motionären vill att regeringen ser över möjligheten att skapa förutsättningar för Skogsmuseet i Lycksele att bli ett nationellt skogsvetenskapligt centrum.

Motion 2020/21:2884 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD) yrkande 3

Motionärerna vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om gemensamma tag för nordisk publicitet och förvaltning i andra länder genom t.ex. museer.

Motion 2020/21:3177 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 14

Motionärerna vill att regeringen ökar tillgängligheten till det kyrkliga kulturarvet.

Motion 2020/21:3249 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 9

Motionärerna vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om ett ökat engagemang och samarbete som syftar till att skydda det internationella kulturarvet.

Motion 2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 6

Motionärerna vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om kulturarvsfrågor om hbtq-historia.

Motion 2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl.(M) yrkandena 10 och 11

Motionärerna vill att regeringen ser över hur kostnadsansvaret ska fördelas vid arkeologiska utgrävningar (yrkande 10). Vidare vill motionärerna rikta ett tillkännagivande till regeringen om museernas roll som självständiga institutioner och om att kunna donera föremål genom gåva till alla museer oavsett huvudman (yrkande 11).

Motion 2020/21:3408 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 63

Motionärerna vill att regeringen ser över villkoren för inskränkningar i nyttjandet av mark där det finns större forn- och kulturlämningar.

Motion 2020/21:3436 av Markus Wiechel m.fl. (SD)

Motionärerna vill att regeringen verkar för ett starkare skydd för fornlämningar.

Motion 2020/21:3585 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 39

Motionärerna vill rikta ett tillkännagivande till regeringen om arkeologiska undersökningar i samband med bostadsbyggande.

Motion 2020/21:3590 av Jonas Andersson i Linköping (SD)

Motionären vill att regeringen utreder hur staten kan ta ett större ansvar för att säkerställa framtiden för Norrköpings skolmuseum.

Motion 2020/21:3599 av Runar Filper (SD) yrkande 2

Motionären vill att regeringen utreder hur en statlig upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna se ut.

Motion 2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD) yrkande 1

Motionärerna vill att regeringen vårdar Sveriges kristna kulturarv.

Reservationer

1. Förutsättningar för museisektorns verksamhet, punkt 1 (M)

av Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Magnus Stuart (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motionerna

2020/21:799 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6 och

2020/21:844 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S).

Ställningstagande

Kulturarvet, de materiella och immateriella uttrycken för mänsklig påverkan, förändras och omformuleras ständigt, vilket ska vara centralt för hur vi i en demokrati betraktar vårt kulturarv. I händerna på icke-demokratiska företeelser, organisationer och länder kan kulturarvsfrågor utgöra ett mycket potent vapen. Det är därför oerhört viktigt att stå upp för öppenhet, vårda arvet från tidigare generationer och ta ansvar för dem som lever här i dag och för dem som utgör vår framtid.

Vi menar att Sveriges museer är viktiga för både lärande och bildning samt som förvaltare av kulturarv och historia. Verksamheten ska präglas av kunskapsuppbyggnad och hög kompetens inom respektive ämnesområde. Vi lägger största vikt vid museernas roll som självständiga institutioner. Offentligt finansierade kulturinstitutioner ska vila på en demokratisk grund och dagsaktuella politiska strömningar ska inte styra vilka utställningar som genomförs. En alltför omfattande politisk styrning likriktar kulturen och gör den i förlängningen ointressant.

Vi följer med stort intresse Nationalmuseums samarbete med Jamtli i Östersund och vill också lyfta fram att det transporthistoriska kulturarvet, t.ex. museifartyg, veteranbilar, museijärnvägar och flygplansmuseer, är en viktig del av den svenska kulturen och historien. Verksamheterna har små ekonomiska marginaler, samtidigt som reparations- och driftskostnaderna ofta är höga och kräver överföring av kompetens.

Vi är bekymrade över att den förda museipolitiken har lagt ett ensidigt fokus på de statliga museerna och vi vill inkludera alla museer, statliga,

föreningsdrivna, stiftelser, läns museer, enskilda och privata, i det långsiktiga statliga arbetet med Sveriges museer.

Vi vill att regeringen skapar goda förutsättningar för att bevara och utveckla kulturarvet i dess olika delar.

2. Förutsättningar för museisektorns verksamhet, punkt 1 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:799 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2020/21:844 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) och

2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Det svenska kulturarvet ska värnas, vårdas och visas för att förhindra felaktiga och orimliga omskrivningar av historien. De svenska museerna är några av de institutioner som förvaltar och förmedlar vårt historiska arv. Museipolitikens uppgift måste i alla avseenden vara att sträva efter en evidensbaserad kunskapsförmedling utifrån samlingarna för att undvika att framtidens museer blir plattformar för vissa politiska idéer eller ideologier.

Museerna har begränsade resurser och det kan förekomma att medlen inte räcker till för att leva upp till de uppdrag som ålagts dem. I sådana situationer är det problematiskt om ett alltför stort ansvar för de prioriteringar som behöver göras läggs på museerna eftersom det flyttar ansvaret för beslut som beror på otillräckliga resurser. Samtidigt är det museerna själva som känner sin verksamhet bäst och vet var behoven är som störst. Regeringen bör därför tydligt redovisa olika scenarier med avvägningar och prioriteringar som kan komma att behöva göras. Det skulle ge museerna vägledning om hur de ska handla i förhållande till uppdragen om att förvärva, bevara, förmedla, ställa ut samt verka för forskning och forskningsmöjligheter.

Avvägningen mellan tillgänglighet och bildningsnivå är till viss del en politisk avvägning. Transparensen skulle öka om denna form av styrning blir tydlig för medborgarna så att de kan ställa makthavarna till svars om de anser att beslut är felaktiga.

Vi vill därför att regeringen tar fram exempel på prioriteringsordning mellan museernas olika uppdrag om det offentliga inte anslagit tillräckliga resurser till museernas sammanlagda uppdrag.

3. Skydd för utländska kulturföremål, punkt 2 (M)

av Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Magnus Stuart (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 19 och
bifaller delvis motion
2020/21:3249 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10.

Ställningstagande

Sveriges museer är viktiga för både lärande och bildning samt som förvaltare av kulturarv och historia. Därför är det allvarligt att Sverige saknar en immunitetslagstiftning för konstföremål. Den utlånande staten vill veta att de får igen konstföremålen och därför kräver de en lagstiftning som ger immunitet åt konstföremålen. Annars kan de bli föremål för beslag om någon påstår att vederbörande har rätt till t.ex. tavlorna. Ett antal museer har tvingats ställa in utställningar eftersom Sverige fortfarande saknar en immunitetslagstiftning som ger utländska konstverk juridiskt skydd.

Vi vill att regeringen skyndsamt tillsätter en utredning i ärendet.

4. Skydd för utländska kulturföremål, punkt 2 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3249 av Christer Nylander m.fl. (L) yrkande 10 och

bifaller delvis motion

2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

Vårt kulturarv är ett resultat av internationella och inhemska impulser, gamla traditioner och nya uttryckssätt, en önskan att bevara och sökandet efter det nya. Ur detta har det vi i dag kallar svensk kultur vuxit fram. Genom erfarenheter, kunskaper, kontakter människor emellan och historiska händelser förändras vår kultur över tid.

Det internationella samarbetet mellan museer och konsthallar möter särskilda utmaningar. För att skapa nydanade utställningar behövs ibland lån från utlandet. Osäkerhet kring ett verks ursprung och ägarhistoria kan försvåra en sådan inlåning. En annan försvårande omständighet är Tullverkets krav på museerna att lämna en deposition motsvarande momsen på värdet av utställningar lånade utanför Europa. Det är ett krav som gör att museer som inte har stora likvida medel eller eget kapital får svårt att kurera utställningar med utomeuropeiskt ursprung.

Vi vill att regeringen återkommer med åtgärder som underlättar på dessa områden.

5. Statligt stöd till vissa museer och verksamheter, punkt 3 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 6 och avslår motionerna
2020/21:130 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD),
2020/21:279 av Magnus Oscarsson (KD),
2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-) yrkandena 3 och 4,
2020/21:868 av Sanne Lennström (S),
2020/21:1592 av Johan Andersson (S),
2020/21:2067 av Dag Larsson (S),
2020/21:2105 av Inga-Lill Sjöblom (S),
2020/21:2499 av Joakim Sandell (S),
2020/21:2531 av Niklas Karlsson (S) och
2020/21:3615 av Jonas Andersson i Linköping (SD).

Ställningstagande

Kunskapen om sitt eget kulturarv, det materiella likväl som det immateriella, vilket innefattar gemensamma värderingar, dialekter, traditioner och folkminnen, skänker människor trygghet i sin identitet. Kulturarvet handlar inte bara om dåtid och nutid utan också om den framtid som vi skapar tillsammans och vilka värden som ska forma den. Ett viktigt område inom kulturarvssektorn är det flytande kulturarvet, t.ex. västkustens fiske- och skeppstradition med en anrik historia flera hundra år tillbaka i tiden.

Jag vill att regeringen utreder ansvarsfrågan om detta flytande kulturarv.

6. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar, punkt 4 (M)

av Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Magnus Stuart (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3335 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 3 och bifaller delvis motionerna
2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,
2020/21:2515 av Elin Gustafsson (S),
2020/21:3175 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 6 och
2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

En viktig del av Moderaternas minoritetspolitik handlar om att stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande samt att verka för att deras språk och kultur ska hållas levande. Enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har de nationella minoriteterna särskilda grundläggande rättigheter, såsom inflytande i frågor som berör dem. Det allmänna har ett ansvar för att främja och bevara de nationella minoritetsspråken samt främja möjligheten att behålla och utveckla de nationella minoriteternas kultur i Sverige.

Vår samiska ursprungsbefolkning har under historiens gång ofta behandlats illa av den svenska staten. Ett exempel är de samiska kvarlevor som finns i svenska samlingar. Ett sätt att läka såren som staten orsakat samerna är frågan om repatriering av samiska kvarlevor. Det innebär att de kvarlevor som bortförts av staten på ett orättmätigt sätt återbördas. Samerna har länge krävt att mänskliga kvarlevor som finns i statliga samlingar ska återlämnas. Trots detta har bara ett fåtal återbördats.

Vi anser att det är viktigt att staten skyndar på återlämnandet av samiska kvarlevor eftersom detta är en viktig del i försoningsarbetet med det samiska folket.

7. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar, punkt 4 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3175 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 6 och

bifaller delvis motionerna

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1,

2020/21:2515 av Elin Gustafsson (S),

2020/21:3335 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 3 och

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

De övergrepp och den diskriminering som svenska staten historiskt har utsatt samer och andra nationella minoriteter för och som fortfarande pågår på många plan är ofta okända för både beslutsfattare och allmänhet.

Repatriering är en process för att återbörda föremål eller kvarlevor till deras ursprungliga eller rättmätiga platser. Begreppet inrymmer också ett försoningsarbete: att göra upp med ett smärtsamt förflutet och återskapa förtroendet mellan den som tog och den som blev drabbad. Samerna har under många år begärt att svenska staten ska återlämna de mänskliga kvarlevor som finns i statens förvar, såsom på statliga museer och i andra samlingar. Trots detta är det fåtal kvarlevor som återbördats och kunnat begravas.

Riksantikvarieämbetet har fått i uppdrag att ta fram vägledning till museer och presenterade 2020 två dokument – Stöd i hantering av mänskliga kvarlevor i museisamlingar och Stöd för museer i återlämnandeärenden av kulturföremål.

Centerpartiet anser att det är angeläget att staten skyndsamt säkerställer regelverk och finansiering för att fortsätta att återbörda samiska kvarlevor och kulturföremål.

8. Identifiering, repatriering och restitution av samiska föremål i museisamlingar, punkt 4 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och
bifaller delvis motionerna
2020/21:2515 av Elin Gustafsson (S),
2020/21:3175 av Linda Modig m.fl. (C) yrkande 6,
2020/21:3335 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Under de sista decennierna av 1800-talet influerade rasbiologin svensk samepolitik. Politiker och forskare påstod och sökte belägg för att samerna var födda med vissa ”rasegenskaper” som gjorde att de var underlägsna den övriga befolkningen. Offentliga forskningsanslag användes för att mäta och jämföra kraniers form hos den svenska majoritetsbefolkningen, samer och sverigefinnar. Mätningen gjordes både på levande människor och döda genom att gräva upp gravar.

Sametinget beslutade 2007 att kräva en fullständig identifiering av allt samiskt skelettmaterial i samtliga statliga samlingar, en kartläggning av hur

museer och institutioner tillskansat sig materialet samt en repatriering av de samiska kvarlevorna. Ett etiskt råd ska enligt Sametingets förslag vara ett rådgivande organ för etiska frågor när det gäller hantering och förvaring av samiska kvarlevor.

Jag tycker att regeringen ska vidta åtgärder för att identifiera och repatriera samiska kvarlevor.

9. Synliggörande av de nationella minoriteternas kulturarv, punkt 5 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:801 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motion

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 10.

Ställningstagande

De nationella minoriteternas kulturer och den svenska kulturen utgör tillsammans Sveriges samlade kulturella grund, vilken Sverigedemokraterna värnar. Vårt lands kulturarv och historia är två viktiga grundpelare för samhällets identitet där identiteten är ledstjärnan i frågan om ett sammanhållet Sverige.

Samhället är skyldigt att värna och vårda landets nationella minoriteters historiska, kulturella och språkliga variationer. Som nationell minoritet är rätten till kultur, språk och identitet grundläggande i en demokrati, på samma sätt som rätten till kultur, språk och identitet tillhörande majoritetsbefolkningen. Oberoende av om individen enbart identifierar sig med den nationella minoritetens kultur, majoritetsbefolkningens kultur eller båda kulturerna är rättigheten till dem grundläggande. Det är också viktigt att värna individens frihet att själv välja tillhörighet eller tillhörigheter.

Vi vill därför att regeringen utreder möjligheterna att ytterligare tillgängliggöra kulturarv tillhörande de nationella minoriteterna.

10. Skydd för Unescos världsarv, punkt 6 (M)

av Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Magnus Stuart (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 15 och

bifaller delvis motion

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 19.

Ställningstagande

Internationellt arbetar man på flera sätt för att skydda värdefull kultur och natur till kommande generationer. Den mest kända är Unescos världsarvskonvention som är en internationell överenskommelse från 1972. I dag har 193 stater undertecknat konventionen, däribland Sverige som ratificerade konventionen 1985. Listan över kultur- och naturarv samlar i dag drygt 1 000 objekt eller områden varav ca 250 är naturområden. Stora Barriärrevet och Yellowstone park finns upptagna på naturarvslistan men även Höga kusten i Sverige.

På senare år har det framgått att skyddet för Unesco:s världsarv behöver stärkas. Olika studier visar t.ex. att mänsklig verksamhet har ökat i hälften av naturarven under de senaste 25 åren, vilket har ökat avskogning samt fått stor påverkan på utrotningshotade växt- och djurarter.

Vi anser att detta är en ytterst olycklig utveckling. Vi vill därför att regeringen verkar för att stärka dessa områden eftersom de hyser unika naturvärden.

11. Skydd för Unescos världsarv, punkt 6 (KD)

av Roland Utbult (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 19 och
bifaller delvis motion

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

Ett världsarv är en miljö som är så värdefull utifrån kultur- eller naturmiljösynpunkt att den är en angelägenhet för hela mänskligheten. Det kan vara ett landskap, en ort, ett naturområde eller ett objekt som är unikt och som vittnar om jordens och människans historia. Världsarven har i dag olika ägare och förvaltare, både statliga, kommunala och privata.

Beslut om nya och befintliga världsarv fattas av Unescos världsarvskommitté. Det finns drygt tusen objekt eller platser upptagna på världsarvslistan, fördelade på över 160 länder. Sverige har 15 världsarv sedan 1991. Sveriges världsarv hanteras genom plan- och bygglagen, miljöbalken och kulturmiljölagen. Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket har ett generellt uppdrag från regeringen att hantera frågan om världsarv och de ansvarar också för att nominera eventuella ytterligare objekt till Unescos världsarvslista.

Jag tycker att det är rimligt att staten tar det finansiella ansvaret för att skydda och sköta världsarven. Det är viktigt att små kommuner inte påverkas negativt av att ett världsarv råkar ligga just där. Däremot är det naturligtvis viktigt att den statliga nivån har ett nära samarbete med det lokala samhället. De kommunala och regionala perspektiven är viktiga att ha med för att skötseln och driften av världsarven ska fungera bra.

Jag vill att regeringen utreder ett statligt ekonomiskt ansvar för att skydda och sköta Sveriges världsarv.

12. Det skogsfinska kulturlandskapet finnskogen, punkt 7 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8 samt
2020/21:3600 av Runar Filper (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det finländska arvet och dess påverkan på vårt kultur- och odlingslandskap är okänt för många i dag. I ett flertal av de svenska landskapen finns sammanhängande skogsbygder som starkt präglats av den gamla finska kulturen, t.ex. gårdsnamn, byggnadsstil och lägesnamn samt de få kvarvarande odlingsmarker som bröts på 1600-talet genom att skog höggs ned och svedjebruk förvandlade markerna till odlings- och betesmark.

Dessa miljöer är unika. I Finland finns det inte några bevarade rökstugor på ursprunglig plats, som det gör på båda sidor gränsen av Värmlands län i Sverige, och Hedmarks fylke i Norge. Huvudsakliga finnbosättningar och finnmarker finns också Dalarnas län, Gävleborgs län och i delar av Västernorrlands län.

Vi vill att regeringen genom Länsstyrelsen Värmland verkar för att skydda de sammanhängande skogsfinska bosättnings- och odlingsmiljöerna som har svagt eller inget skydd och även tar initiativ till att föra fram ett nytt världsarv enligt Unescos världsarvskonvention, finnskogen med dess finngårdar och rökstugor i Värmlands län, som är det allra största sammanhängande området i landet med gamla finnbosättningar och lägesnamn.

13. Kulturmiljöfrågor, punkt 8 (SD)

av Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:810 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2020/21:2220 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkandena 1–3,
bifaller delvis motionerna
2020/21:1421 av Arman Teimouri (L) och
2020/21:1615 av Roger Hedlund m.fl. (SD) yrkande 15 och
avslår motionerna
2020/21:2050 av Roza Güclü Hedin (S) och
2020/21:2230 av Betty Malmberg (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Över hela Sverige gestaltas vår gemensamma historia i lager av kulturmiljöer, inte sällan av höga kulturhistoriska värden. Överallt möter vi platser och miljöer som bär på såväl mänskliga levnadsöden och personhistoria som lager av historiska byggnadssätt, färgval och material som signalerar estetisk hållbarhet och medvetenhet. Vår rika flora av kulturmiljöer är en länk till vår historia och en del av vårt kollektiva minne.

I en undersökning av Sveriges Radio 2014 visade det sig att endast en tredjedel av Sveriges kommuner hade en antikvarietjänst, och närmare 40 procent av landets kommuner saknade helt kulturarvskompetens. I Riksantikvarieämbetets rapport Kulturhistoriska värden i plan- och bygglovsprocessen från 2020 framkommer att många kommuner saknar tillgång till antikvarisk kompetens i plan- och bygglovsprocesser. Hälften av landets kommuner saknar därtill kulturmiljöprogram och i rapporten framgår också att skyddet för kulturvärden i detaljplaner och områdesbestämmelser är svagt.

Adekvat kompetens är centralt för att bebyggelsemiljöer inte ska förvanskas, förringas, skadas eller t.o.m. rivas och historiska kapitel därmed gå förlorade. Bristen på ekonomiska och kunskapsmässiga resurser inom kulturmiljövärden kan vara direkt förödande och runt om i landet rapporteras ständigt om att kulturmiljöer av värde hotas av oaktsam exploatering eller rivning. Inte sällan riktas kritik mot statliga myndigheter, vilka man menar tonar ned kulturarvets roll.

Lagstiftningen har sedan länge understrukit samhällets och inte minst det offentliga ansvar för att vårda, bevara och visa hänsyn till kulturmiljöer av kulturhistoriskt värde. Det uttrycks i kulturmiljölagen, men även i väglagen, järnvägslagen och inte minst i plan- och bygglagen. Inte sällan står kommuner i begrepp att anta nya detaljplaner i syfte att förtäta eller exploatera områden i anslutning till känsliga kulturmiljöer. På detta har otaliga fall rapporterats de senaste åren. Det understryker behovet av en utvidgad lagstiftning där inte bara kommunen utan också exploatören har ett ansvar att ta hänsyn till känsliga miljöer av högt kulturhistoriskt värde.

Vi menar att det krävs ett samlat grepp för att komma till rätta med ovan nämnda problematik. En del av det är att stärka det allmänna skyddet för kulturmiljöer i anslagshöjningar till berörda myndigheter och civilsamhället, det andra att stimulera kompetensförstärkning i den kommunala förvaltningen. I tillägg till det här bör regeringen utreda hur exploatörer och byggherrar på den kommersiella sidan kan stimuleras att visa kulturmiljöhänsyn och åläggas ett ansvar för densamma.

Vi vill därför att regeringen tillsätter en utredning om kulturmiljöstimulans och sanktionsmöjligheter vid kommersiella aktörers överträdelser gentemot känsliga kulturmiljöer. Vidare vill vi se nationella mål och riktlinjer som främjar kulturell planering, att samordningen för att trygga helhetssynen på kulturmiljöer förstärks genom myndighetsdirektiv, samt att regeringen tillsätter en nationell översyn av hur tillämpningen av gällande lagstiftning kan säkerställas och hur den kommunala kompetensen kan förstärkas.

14. Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln, punkt 9 (V)

av Vasiliki Tsouplaki (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:387 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Genom att förstå och erkänna rasismens historiska koppling till kolonialismen förstår vi bättre den rasism som finns i samhället i dag. Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln är något som knappt berörs i skolböcker. På universitet och högskolor behandlas ämnet sparsamt och det finns mycket lite forskning på området. Frågan har dock börjat diskuteras i samband med de omfattande protester och demonstrationer mot rasism som vi sett världen över

under 2020. Vidare har de 15 medlemsstaterna i Karibiska gemenskapen (Caricom) krävt en ursäkt från Sverige och flera andra länder för inblandning i slavhandeln.

Sverige spelade en liten men aktiv roll i den internationella slavhandeln. Svenska fartyg transporterade förslavade människor från den afrikanska kontinenten till den svenska kolonin Saint-Barthélemy. Under denna tid dominerade Sverige världshandeln med järn, den metall som användes för att tillverka vapen, bojor, kedjor, verktyg och jordbruksredskap och som därför var central i slavekonomin. Det hölls också slavauktioner på ön, vilket gav skattepengar till svenska kronan. Enligt Caricoms gottgörelsekommission profiterade Sverige och det svenska kungahuset på slaveriet. Därför kräver de en ursäkt från den svenska regeringen och kungafamiljen till folken i Karibien.

Jag instämmer i att Sverige bör be om ursäkt för vår roll i den transatlantiska slavhandeln och att det bör ske genom att ta fram en vitbok. Jag vill även att den 9 oktober – dagen då den siste afrikanen i svensk ägo frigavs 1847 – görs till en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Statligt stöd till vissa museer och verksamheter, punkt 3 (SD)

Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD) anför:

Sverigedemokraterna anser att det offentligas ansvar för att värna, vårda och visa vårt samlade kulturarv är betydande och behöver öka. Att trygga ändamålsenligt stöd, adekvat och långsiktigt hållbar finansiering tillsammans med förvaltning av vårt kollektiva minne, är grundläggande för oss som socialkonservativt parti.

Det rika kulturarv som Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena visar upp är av stor betydelse inte bara för Östergötland, utan för hela Sverige. Det är t.o.m. av nordiskt och internationellt intresse. Museet drivs i dagens läge ideellt av Birgittastiftelsen, men den ideella föreningen har länge uppvaktat regionala och nationella myndigheter samt förtroendevalda för att beskriva situationen och söka en ny huvudman samt långsiktigt hållbar finansiering.

Verksamheten har svårt att klara sig ekonomiskt och står inför en osäker framtid, bl.a. för att de medel man får in från försäljning, bidrag och donationer inte räcker till. Företrädare för Birgittastiftelsen har i medier uttryckt att föreningen i längden inte kommer att klara av att driva museet och förvalta dess rika arv för framtiden. Verksamheten är nedläggningshotad och läget alltmer kritiskt. Sverigedemokraterna ser med oro på situationen och avser bevaka och följa upp frågan framöver.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (M)

Viktor Wärnick (M), Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M) och Magnus Stuart (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under rubriken Motioner som bereds förenklat eftersom motsvarande förslag tidigare har behandlats av riksdagen.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motion 2020/21:3336 yrkandena 10 och 11. Vi avstår dock från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (SD)

Aron Emilsson (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Cassandra Sundin (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under rubriken Motioner som bereds förenklat eftersom motsvarande förslag tidigare har behandlats av riksdagen.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motionerna 2020/21:729 yrkande 25, 2020/21:799 yrkandena 1–5 och 7, 2020/21:800 yrkandena 1–3, 2020/21:808, 2020/21:811, 2020/21:2211 yrkandena 30 och 31, 2020/21:2219 samt 2020/21:2223 yrkandena 1–3. Vi avstår dock från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (C)

Per Lodenius (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under rubriken Motioner som bereds förenklat eftersom motsvarande förslag tidigare har behandlats av riksdagen.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motion 2020/21:3177 yrkande 14. Vi avstår dock från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (KD)

Roland Utbult (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under rubriken Motioner som bereds förenklat eftersom motsvarande förslag tidigare har behandlats av riksdagen.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motion 2020/21:3408 yrkande 63. Vi avstår dock från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 10 (L)

Christer Nylander (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna under rubriken Motioner som bereds förenklat eftersom motsvarande förslag tidigare har behandlats av riksdagen.

Vi vidhåller vårt partis ståndpunkt i motion 2020/21:3249 yrkande 9, 2020/21:3261 yrkande 6 samt 2020/21:3585 yrkande 39. Vi avstår dock från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:6 av Robert Stenkvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör förklara Uppåkra som riksintresse och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska garantera verksamheten vid Uppåkra och i samarbete med stiftelsen och länsstyrelsen starta en musei- och utbildningsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:9 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffen för formminnesbrott ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:130 av Mattias Bäckström Johansson och Anne Oskarsson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att etablera ett museum för regalskeppet Kronan, regalskeppet Svärdet och amiralskeppet Mars på Öland eller i Kalmar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:166 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att genomföra identifiering och repatriering av samiska kvarlevor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:278 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av att skapa ett museum över Raoul Wallenbergs gärning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:279 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett ökat statligt ansvar för Vadstena klostermuseum och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:280 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kostnaderna för arkeologin ska minska för kommuner och markägare och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:324 av Anders Åkesson och Peter Helander (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mängden kolbottnar med framtida bevarandevärde och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:387 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ till en vitbok om Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln och att med utgångspunkt i denna förbereda en ursäkt för de handlingar som har begåtts och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra den 9 oktober till en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:412 av Niels Paarup-Petersen (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att staten ska bidra till utgrävningen i Uppåkra och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:506 av Amineh Kakabaveh (-):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Forum för levande historia i uppdrag att genomföra en större kartläggning av antisemitiska attityder i samhället och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Forum för levande historia i uppdrag att ta fram ett sådant utbildningsmaterial som beskrivs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:642 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka Forum för levande historias uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:726 av Runar Filper m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen genom berörda länsstyrelser bör verka för att skydda de sammanhängande skogsfinska bosättnings- och odlingsmiljöerna som har svagt eller inget skydd och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det skogsfinska kulturlandskapet, Finnskogen med dess finngårdar i Värmlands län på Unescos världsarvslista och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:729 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kolbottnar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:799 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändringar i museilagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Världskulturmuseet i Göteborg och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett faddersystem och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en öppna museer-reform och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla fri entré-reformen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram exempel på prioritetsordning mellan museernas olika uppdrag om det offentliga inte anslagit tillräckliga resurser till museerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett riktat uppdrag till Institutet för språk och folkminnen i samråd med Forum för levande historia att samla in och bygga upp en kunskapsbas om ett kulturarvscenter för syn- och hörselskadade och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:800 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som tas ur bruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom berörda myndigheter och i samverkan med Svenska kyrkan utföra en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:801 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att ytterligare tillgängliggöra kulturarv tillhörande de nationella minoriteterna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:808 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra ett svenskt kulturarvsår och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:810 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning om kulturmiljöstimulans och sanktionsmöjligheter vid kommersiella aktörers överträdelser gentemot känsliga kulturmiljöer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:811 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur tillämpningen av de lagreglerade bestämmelserna om god ortnamnsred ska kunna skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:844 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att verka för att reformen om statlig finansiering för fritt inträde till statliga museer ska utökas även till landets läns museer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:868 av Sanne Lennström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska överväga att se över åtgärder som kan bevara och utveckla bruken och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1421 av Arman Teimouri (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Riksantikvarieämbetet i samarbete med länsstyrelserna ska informera fastighetsägare om förekomsten av fornminnen på fastigheten och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1511 av Robert Hannah (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheten Forum för levande historia ska ges i uppdrag att stödja kommuner som vill upprätta snubbelstenar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1585 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att genomföra en riksomfattande informationskampanj om romernas utsatta situation i Sverige och Europa och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1592 av Johan Andersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en mer långsiktigt tryggad verksamhet för Sancta Birgitta Klostermuseum i Vadstena och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1615 av Roger Hedlund m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett stärkt skydd för kulturhistoriska byggnader och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1666 av Pia Nilsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att undersöka förutsättningarna för statligt bidrag till Sala silvergruva och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2050 av Roza Güclü Hedin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om metallsökning som hobby och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2067 av Dag Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att skapa ett folkrörelsernas museum och att öka stödet till bevarande av minnet av Folkrörelsesveriges framväxt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2105 av Inga-Lill Sjöblom (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att undersöka möjligheten att Statens fastighetsverk tar över ägandet av Österbybruks herrgård för att bevara och säkra området framtida långsiktiga förvaltning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2211 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad K-märkning och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förmåner för K-märkta fartyg och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2219 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i samarbete med Svenska kyrkan upprätta ett nationellt kyrkohistoriskt museum och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2220 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturell planering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samordning mellan myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell översyn av lagstiftning och kommunal kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2223 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka Institutet för språk och folkminnsens arbete med Unescos konvention om skydd för det immateriella kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur insamlade och levandegörande av de estlandssvenska, finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Institutet för språk och folkminnen i samråd med Forum för levande historia bygga upp en kunskapsbas kring och utvärdera behovsframtagningen av åtgärder för att bevara och synliggöra synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2228 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ålarvet på Ålakusten som internationellt kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2230 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av kostnadsansvaret vid arkeologiska utgrävningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resultaten av den nationella myndighetssamverkan som presenteras i Riksantikvarieämbetets slutrapport bör utvärderas såväl nationellt som regionalt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2231 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Lunds universitets historiska museum och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2240 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att tydligt främja det motorhistoriska kulturarvet i Sverige genom statligt kulturstöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att underlätta användning av markområden för veteranbilsträffar och motorevenemang och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ta fram lagstiftning som slår fast myndigheters skyldigheter och ansvar för motorhistoriska fordon och museiverksamheter samt till skydd för detta kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2431 av Abraham Halef (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det kristna kulturarvet i sydöstra Turkiet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2459 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Forum för levande historia bör ges i uppdrag att genomföra en särskild satsning på upplysning om kommunismens brott mot mänskligheten, i enlighet med vad som tidigare gjorts inom kampanjen Om detta må ni berätta avseende förbrytelser mot mänskligheten under Förintelsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2490 av Laila Naraghi m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att upprätta ett minnesmonument för offren i folkmordet i Srebrenica och kriget på Balkan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2499 av Joakim Sandell (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i den fortsatta beredningen som ett av alternativen bör överväga om det planerade museet om Förintelsen kan placeras i Malmö och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2515 av Elin Gustafsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att i det pågående arbete som finns gällande att stärka samernas självbestämmande och inflytande även se över möjligheterna för staten att möjliggöra att kulturföremål som hittas och har hittats återlämnas till de platser eller områden där de har sitt ursprung, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2531 av Niklas Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i den fortsatta beredningen som ett av alternativen bör överväga om det planerade museet om Förintelsen kan placeras i Landskrona och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2583 av Marie-Louise Hänel Sandström och David Josefsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna det försvarshistoriska arvet som en angelägenhet för hela Sverige samt att en översyn bör göras av vilka museer som har statlig finansiering och i vilken omfattning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2640 av Boriána Åberg m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta ett ansvar för bevarande och tillgängliggörande av kulturarvet Uppåkra och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa ett internationellt center för tvärvetenskaplig forskning i Uppåkra och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2760 av Ann-Sofie Alm och Lotta Olsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Forum för levande historia ska ha sin utgångspunkt i Förintelsen och i kommunismens brott mot mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2826 av Elisabeth Björnsdotter Rahm (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skapa förutsättningar för Skogsmuseet i Lycksele att bli ett nationellt skogsvetenskapligt centrum och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2884 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensamma tag för nordisk publicitet och förvaltning i andra länder genom exempelvis museer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3143 av Roland Utbult m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av ansvaret för det flytande kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett statligt finansieringsansvar för världsarven och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3175 av Linda Modig m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om repatriering av samiska kvarlevor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3177 av Per Lodenius m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra tillgängligheten större till det kyrkliga kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3249 av Christer Nylander m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat engagemang och samarbete som syftar till att skydda det internationella kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att göra det enklare för museer och konsthallar att låna kulturella verk och skapelser internationellt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturarvsfrågor gällande hbtq-historia och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3335 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om repatriering av samiska kvarlevor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3336 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa goda förutsättningar för bevarande och utveckling av kulturarvet i dess olika delar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av hur kostnadsansvaret ska fördelas vid arkeologiska utgrävningar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om museernas roll som självständiga institutioner och om att kunna donera föremål genom gåva till alla museer oavsett huvudman och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av immunitetslagstiftning för att juridiskt skydda utländska konstföremål som har lånats ut till svenska museer och tillsättande av en sådan utredning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3359 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att stärka skyddet av Unescos utpekade kultur- och naturarv och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3408 av Larry Söder m.fl. (KD):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över villkoren för inskränkningar i nyttjandet av mark där det finns större forn- och kulturlämningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3436 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett starkare skydd av fornlämningar och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3585 av Robert Hannah m.fl. (L):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arkeologiska undersökningar i samband med bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3590 av Jonas Andersson i Linköping (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur staten kan ta ett ökat ansvar för att säkerställa framtiden för Norrköpings Skolmuseum och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3599 av Runar Filper (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en statlig upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten skulle kunna se ut och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3600 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen genom Länsstyrelsen Värmland bör verka för att skydda de sammanhängande skogsfinska bosättnings- och odlingsmiljöerna som har svagt eller inget skydd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det skogsfinska kulturlandskapet, finnskogen med dess finngårdar och rökstugor i Värmlands län, på Unescos världsarvslista och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3615 av Jonas Andersson i Linköping (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur staten kan ta ett ökat ansvar för att säkerställa framtiden för Sancta Birgitta Klostermuseum och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återbördande av samiska kvarlevor och offergåvor och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om synliggörande av Sápmi och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3665 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vårda Sveriges kristna kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Motioner som bereds förenklad		
2020/21:6	Robert Stenkvist (SD)	1 och 2
2020/21:9	Robert Stenkvist (SD)	
2020/21:278	Magnus Oscarsson (KD)	
2020/21:280	Magnus Oscarsson (KD)	
2020/21:324	Anders Åkesson och Peter Helander (båda C)	
2020/21:412	Niels Paarup-Petersen (C)	
2020/21:642	Adam Marttinen m.fl. (SD)	6
2020/21:729	Mats Nordberg m.fl. (SD)	25
2020/21:799	Aron Emilsson m.fl. (SD)	1–5 och 7
2020/21:800	Aron Emilsson m.fl. (SD)	1–3
2020/21:808	Aron Emilsson m.fl. (SD)	
2020/21:811	Aron Emilsson m.fl. (SD)	
2020/21:1511	Robert Hannah (L)	
2020/21:1585	Magnus Manhammar (S)	
2020/21:1666	Pia Nilsson (S)	
2020/21:2211	Jimmy Ståhl m.fl. (SD)	30 och 31
2020/21:2219	Aron Emilsson m.fl. (SD)	
2020/21:2223	Aron Emilsson m.fl. (SD)	1–3
2020/21:2228	Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)	2
2020/21:2230	Betty Malmberg (M)	1
2020/21:2231	Anders Hansson (M)	
2020/21:2240	Sten Bergheden (M)	1–3
2020/21:2431	Abraham Halef (S)	
2020/21:2459	Marta Obminska (M)	
2020/21:2490	Laila Naraghi m.fl. (S)	
2020/21:2583	Marie-Louise Hänel Sandström och David Josefsson (båda M)	
2020/21:2640	Boriana Åberg m.fl. (M)	1 och 2
2020/21:2760	Ann-Sofie Alm och Lotta Olsson (båda M)	
2020/21:2826	Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)	

2020/21:2884	Markus Wiechel och Alexander Christiansson ³ (båda SD)	
2020/21:3177	Per Lodenius m.fl. (C)	14
2020/21:3249	Christer Nylander m.fl. (L)	9
2020/21:3261	Barbro Westerholm m.fl. (L)	6
2020/21:3336	Lotta Finstorp m.fl. (M)	10 och 11
2020/21:3408	Larry Söder m.fl. (KD)	63
2020/21:3436	Markus Wiechel m.fl. (SD)	
2020/21:3585	Robert Hannah m.fl. (L)	39
2020/21:3590	Jonas Andersson i Linköping (SD)	
2020/21:3599	Runar Filper (SD)	2
2020/21:3665	Julia Kronlid m.fl. (SD)	1